

Ksenijas Sidorovas vārds pēdējos sešos gados rotājis galvenokārt Londonas koncertu afišas. Rīgā viņa iegriežas reti, taču atzīst, ka labprāt šeit koncertētu daudz biežāk, jo viņai patīk Latvijas publika un augstais profesionālās mūzikas līmenis. Un viņai ir, ar ko salīdzināt. Kopš 2005. gada Ksenija studē Londonas Karaliskajā Mūzikas akadēmijā klasiskā akordeona klasē pie profesora Ouena Marija (*Owen Murray*) un patlaban gatavojas beigt maģistrantūru. Ksenija ir dažādu konkursu un stipendiju laureāte, viņa paspējusi ne reizi vien muzicēt Vigmora zālē Londonā, kur debitēja 2009. gadā, sadarbojusies ar Valēriju Gergijevu, Marijas teātra orķestri un Birmingemas simfonisko orķestri, pēc Felisitijas Lotas ielūguma viesojusies *Radio France Musique* programmā *Un Mardi idéal* ("Ideāla otrdiena"). Jūlija beigās pirms debijas Davosas un Lucernas festivālos Ksenija piedalījās Cēsu Mākslas festivāla atklāšanas koncertā un piekrita sarunai, kuru uz papīra tā īsti nemaz nav iespējams uzlikt – lasītājiem nāksies ņemt talkā iztēli un katrai rindkopai vismaz reizi pievienot aizrautīgus smiekļus un lipīgu dzīvesprieku.

Dagnija Grīnfelde Pusceļā uz zemi

Dagnija Grīnfelde: Vai jūsu ģimenē ir stipras mūzikas tradīcijas?
Ksenija Sidorova: Mani vecāki nav mūziķi, bet savam priekam viņi ir spēlējuši – tētis ģitāru, mamma bajānu, taču tas bija ļoti sen, viņi vairs ar to nenodarbojas. Tētis savulaik spēlēja dažādas dziesmas, "Bitlu" repertuāru, kas nu tolaik bija moderni. Taču viņi saprot, kāda ir mana profesija un cik daudz jāstrādā, lai kļūtu par mūziķi, un viņi man ir ļoti palīdzējuši. Esmu ārkārtīgi pateicīga saviem vecākiem. Akordeonu man pirmoreiz iedeva vecmāmiņa, tas bija Krievijā – es gāju skolā šeit, bet braucu pie viņas ciemos. Viss sākās ar tautasdziesmām, ar ļoti mazu instrumentu, kam bija apmēram 15 taustiņu un mazliet vairāk podziņu kreisajā pusē. Laist mani mūzikas skolā bija vecmāmiņas ideja. Mamma labprāt piekrita. Bet – kādā specialitātē? Vecmāmiņa – kāpēc ne uz akordeonu? Vecāki sākumā stipri samulsa, viņi nezināja par šī instrumenta daudzveidīgajām iespējām. Taču man ļoti paveicās ar skolotāju Mariju Gaseli, pie kuras es nokļuvu Rīgas 1. mūzikas skolā un kura man atklāja gan to, ko spēj šis instruments, gan to, cik daudz būs jāstrādā, lai kaut ko sasniegtu. Sāku mācības decembrī, gada vidū. Kad nāca pirmie koncerti un konkursi, man tas viss ļoti iepatikās, un tā es izdomāju, ka gribu būt mūziķe.
DG: Varu saprast jūsu vecāku apmulsumu – mazas meitenes parasti grib būt balerīnas, spēlēt vijoli...

KS: Flautu...

DG: Jā, vai vismaz klavieres.

KS: Es arī gribēju spēlēt klavieres, mūzikas skolā to arī darīju, bet tas bija mazliet vēlāk, un tajā laikā man jau vairāk patika akor-

deons. Man bija savs instruments, kuru visur ņēmu līdzi – arī tad, kad braucu uz vasarnīcu vai pie vecmāmiņas.

DG: Tad jau vecmāmiņai bija lieli prieki.

KS: Jā, protams, prieki un arī brīnumi, jo skaņdarbi, kurus spēlēju, mazliet atšķiras no tautasdziesmām (*smejas*).

DG: Kāpēc jums akordeons iepatikās vairāk par visiem citiem instrumentiem?

KS: Sešu gadu vecumā man ļoti patika pati ideja par iešanu mūzikas skolā, un man bija vienalga, ko spēlēt (*smejas*). Bet tie cilvēki, kas bija apkārt, mani skolotāji – Marija Gasele un vēlāk arī mans profesors Ouens Marijs Londonā – pavēra pavisam jaunu pasauli, skaņas pasauli. Es izjūtu savu akordeonu kā personību. Mans instruments man ir ļoti mīļš.

DG: Kāds tas ir?

KS: Visupirms jau smags – apmēram 20 kilogramu. Kopā ar kasti. Un notīm.

DG: Tur taču vajag ieročnesēju, kas to visu pārnēsā!

KS: Protams, tēvs un brālis, un pat mamma – visi nes, kad vajag! Kad biju mazāka un mēs braucām uz konkursiem Itālijā, Krievijā un Lietuvā, visur bija līdzi skolotāja un vecāki, kas palīdzēja tikt galā ar uztraukumu un arī nesa akordeonu.

DG: Labi, bet tas instruments taču ir arī jāspēlē.

KS: Kad man bija seši gadi, instruments, protams, bija mazāks. Akordeons, tāpat kā vijole, bērnam augot, kļūst lielāks. Man vairs nešķiet smagi.

DG: Tātad pirmais bija ar 15 podziņām.

KS: Tagad ir mazliet vairāk – 120 (*smejas*). Šis modelis, ko spēlēju, ir vislielākais. Bet vēl bez tiem 20 kilogramiem man ir arī daudz prieka. Šis ir rets instruments – būvēts Itālijā, *Pigini* ražojums. Roku darbs, protams. To var salīdzināt ar rolsroisu auto pasaulē vai *Steinway* klavierbūvē. Kad atbraucu uz Lielbritāniju, tikai kādi seši cilvēki akadēmijā studēja akordeona spēli. Pašlaik ir vēl mazāk, laikam četri. Mēs esam maza ģimene, kopā jūtamies kā mājās – tas ir tas, kas palīdz, kad tu neesi Latvijā.

DG: Kā jūs nonācāt Londonā?

KS: Nezinu, kā tas nākas, bet viss, kas saistīts ar akordeonu, man bijis kā brīnums. Londonā jau vairākus gadus dzīvo vijolniece Ane-te Graudiņa, un viņa pastāstīja, ka Londonas Karaliskajā Mūzikas akadēmijā ir akordeona nodaļa, es to nezināju. Tajā laikā man jau bija ierakstīti divi diski – viens no tiem Latvijas Radio kopā ar Rīgas 1. mūzikas skolas akordeonistu ansambli –, un es iedevu disku Ane-tei, savukārt viņa – manam tagadējam profesoram. Viņš noklausījās, teica, ka viņam ļoti patīk, un ierosināja, kāpēc gan man neatbraukt nospēlēt kaut ko “dzīvajā”. Protams, pamatīgi gatavojos, mēs ar mammu nopirkām biļetes, aizbraucām uz Londonu – es tur biju pirmoreiz, man bija 16 gadu. Viss bija jauns un neierasts, bet man patika. Akadēmijā bija ļoti daudz cilvēku, visi kaut kur skrēja, kaut ko darīja. Tā nu stāvu ar savu kastīti. Tajā visā rosībā dzirdu – skan krievu valoda. Viena meitene pienāk pie manis, sākam runāties. Viņa jautā, ko es te daru. Saku – atbraucu uz meistarklasi pie Ouena Marija. Viņa – bet vai es zinot, ka tagad ir iestājeksāmeni. Par to es neko nezināju. Protams, ļoti uztraucos, bet saņēmos un visu izdarīju. Pēc tam mani uzaicināja rakstīt esejas, likt mūzikas literatūras pārbau-dījumu un nospēlēt vēlreiz rektoram. Tas nozīmēja – bet tajā laikā es to vēl nezināju – vai tu dabūsi stipendiju, vai nē. Pēc mēneša sa-ņēmu vēstuli, ka varu braukt septembrī uz studijām. Tā kā man vēl nebija vidusskolas diploma, mācījos sagatavošanas gadu, un pēc tā ar eksāmena rezultātiem pārgāju uzreiz uz otro kursu.

Foto no Ksenijas Sidorovas personiskā arhīva

DG: Pastāstiet par savu profesoru!

KS: Viņš ir no Skotijas, dzīvo Kopenhāgenā un ierodas Londonā uz mūsu nodarbībām. Ļoti jauks cilvēks. Sākumā uztraucos, kā mums ies, kā ar viņu runāšu, kaut angļu valodu zināju. Man taču bija tik laba skolotāja šeit, un es nemaz negribēju braukt prom. Taču jau pēc pirmajām stundām sapratu, ka profesors ir ļoti labs cilvēks. Varētu pat teikt – kā tētis. Akadēmijā tu visu laiku esi viens pats, daudz jāstrādā vienam, un viņš man ļoti palīdzēja. Arī tikt galā ar uztraukumu.

DG: Vai atceraties pirmo publisko uzstāšanos – Rīgā un Londonā?

KS: Rīgā tas bija koncerts *Ave Sol* zālē. Ja nemaldos, man bija deviņi gadi, es spēlēju divus skaņdarbus, kādu deju un skerco, kurā man bija jāatceras nepaņemt pārāk ātru tempu. Bet, tā kā es uztraucos, temps sanāca ļoti ātrs. Kaut kā tomēr nospēlēju visu (*smejas*). Atceros, mana skolotāja stāvēja turpat aiz skatuves, atceros, kā atnācu atpakaļ no skatuves, bet neatceros neko no pašas skatuves. Tomēr puķes un aplausi atstāja tādu iespaidu, ka es tūlīt gribēju tikt uz nākamo koncertu (*smejas*).

Mans pirmais Londonas koncerts notika akadēmijā. Atceros, toreiz domāju – un tā arī ir – Londonas akadēmijā ir cits līmenis nekā Rīgas mūzikas skolā, klausīties nāks mani draugi no dažādām valstīm. Ļoti uztraucos, bet tagad arī vairs nezinu, kāpēc (*smejas*).

DG: Mākslinieki, kas pirms koncertiem neuztraucas, ir patiesi retums.

KS: Man liekas, mazliet uztraucas visi. Tas ir pat labi, jo uztraukums dod stimulu. Tas nozīmē, ka tu gribi kaut kur tikt un kaut ko dot publikai. Es neuztraucos tā, ka neatcerētos, kā mani sauc – tas nav labi, tas nav veselīgi (*smejas*). Bet mazliet visu laiku ir *okei*.

DG: Ikvienam zināms, ka Vigmora zālē uzstājas zvaigznes. Tur nu reiz kurš katrs nenokļūst. Kā jums tas izdevās un kāda ir sajūta, spēlējot tādā leģendām apvītā vietā?

KS: Vigmora zālē nonācu pēc uzvaras akadēmijas konkursā *Friends of the Royal Academy Wigmore Award*. Tur piedalās mūziķi no dažādām nodaļām. Pēc konkursa esmu spēlējusi Vigmora zālē jau kādas piecas reizes un ceru tur atkal drīz būt. Man ļoti patīk tā zāle, tur ir īpaša akustika, es dzirdu sevi no malas. Protams, nonākt šādās zālēs ir ļoti patīkami (*smejas*). Gan aiz skatuves, gan uz skatuves viss ir visaugstākajā līmenī, tev ne par ko nav jāuztraucas – tikai baudi mirkli! Ziniet, kad cilvēks uztraucas, viņam gribas, lai laiks paiet ātri, bet, kad tu spēlē tādā zālē, gribas, lai laiks apstātos. Lai varētu izbaudīt to mirklīti ilgāk.

Jā, un kad kāds vēl pasaka, ka tava muzicēšana ir kaut ko viņa mainījusi, tu sāk strādāt vēl vairāk, jo gribas, lai visi tā domātu. Lai cik labs būtu koncerts, vienmēr var labāk. Ir bijuši tādi koncerti, pēc kuriem jādomā – vai, ko es te tagad izdarīju, es taču vienkārši spēlēju, centos publikai pastāstīt to, ko gribēju pastāstīt, bet viņi beigās sāka celties kājās... Pavisam nesen man bija tāds koncerts *Southbank Centre* – tas ir viens no lielākajiem mūzikas centriem Londonā, tur ir trīs zāles: *Festival Hall*, *Queen Elizabeth Hall* un *Purcell Room*, kurā es spēlēju. Es to kājās celšanos pavisam negaidīju, bet tas bija ļoti patīkami, protams. Un, pat ja tikai viens cilvēks pēc koncerta atnāk pateikt, ka esmu izmainījusi viņa mūzikas pasauli, tas ir ļoti liels un labs brīdis.

DG: Vai konkursi vispār var ietekmēt akordeonistu dzīvi?

KS: Akordeonistiem ir daži konkursi, bet akordeona pasaule ir diezgan maza, un nav daudz iespēju kaut kur tikt – ja arī uzvarēsi, tev par to nebūs lielu koncertu vai naudas balvu. Protams, tur var redzēt, kāds līmenis ir citās valstīs, parādīt savējo. Man interesantāki šķiet konkursi, kuros, tāpat kā akadēmijā, piedalās dažādi instrumenti. Tā var iegūt iespēju muzicēt ar kādu kopā vai koncertēt labās zālēs. Man tas ļauj arī iepazīt jaunu repertuāru un mācīties no citiem.

DG: Laikam gan akordeona repertuārs stipri cieš no iesīkstējušiem aizspriedumiem. Kāds tas ir patiesībā?

KS: Akordeons ir ļoti jauns instruments akadēmiskajā mūzikā. Repertuārs sākas tikai no 20. gadsimta 60. gadiem, bet mūziku akordeonam gan solo, gan kameransambli sacerējuši izcili komponisti – Lindbergs, Berio, Nordheims, Podgaics, Rjabovs. Repertuārs

visu laiku aug, mēs cenšamies strādāt ar jauniem komponistiem. Es ļoti gribētu pastrādāt ar komponistiem no Latvijas, man gan līdz šim nav bijusi tāda iespēja – protams, jo pati šeit ilgi neesmu bijusi, bet esmu strādājusi ar komponistiem no Francijas, Dānijas, Lielbritānijas. Savās programmās, dabiski, iekļāvu arī transkripcijas, kuras mēs, akordeonisti, veidojam paši. Gandrīz katru dienu, klausoties kaut ko jaunu, var atrast labas idejas akordeonam. Tam ir piemērojama gandrīz visa baroka mūzika, daudzi orķestra skaņdarbi, liela daļa klaviermūzikas – paņem notis un pat nekas nav jāmaina. Man liekas, var nospēlēt visu.

DG: Vai kāds ir komponējis tieši jums?

KS: Jā, es pāris mēnešu strādāju ar Artjomu Vasiļevu, tas bija pirms pieciem gadiem, pašlaik sadarbojos ar Lielbritānijas komponistu Narešu Sohalu (*Naresh Sohal*). Man patik iedot komponistiem visu iespējamo informāciju par instrumentu, iedot telpu viņu domām, un lai viņi raksta visu, ko grib. Akordeons patlaban iegūst savu identitāti, un komponisti var ļoti daudz mums dot.

DG: Kā viņi jūs redz – vairāk kā virtuozu, spožu parādību vai kā sapņotāju?

KS: Kas ir virtuozs? Virtuozs nav tikai tas, kam pirksti skrien. Var nospēlēt vienu skaņu, un mūziķis tev pateiks, vai tas ir virtuozs. Mūzika sanāk ļoti dažāda. Un man tas patik.

Ar Milošu Karadagliču

DG: Vai jūs spēlējat arī oriģinālā bandoneonam paredzēto Astora Pjaccollas mūziku?

KS: Protams, Pjaccollas mūzika ir skaista, bet spēlēt Pjaccollu man patik kopā ar citiem mūziķiem. Viņš pats uz bandoneona spēlēja melodiju, un ir pilnīgi atšķirīga sajūta, vai tu spēlē viens pats, vai kopā ar citiem. Pēdējoreiz spēlēju Pjaccollu kopā ar stīgu kvartetu *Sacconi* jaunajā albumā *Tango Sensations* – tur viens skaņdarbs tika iekļauts kā *bonus teaser track* nākamajam diskam.

DG: Tango dejot protat?

KS: Diemžēl nē, varbūt kādreiz iemācišos. Tā ir ļoti grūta deja, tur ir daudz emociju, kuras pašlaik es jūtu tikai savā sirdī, un vienīgais, ko varu ar to izdarīt, – nospēlēt.

DG: Vai ir kaut kas, ko uz akordeona nevar nospēlēt?

KS: Nezinu. Laikam viss ir iespējams – kaut kā (*smejas*).

DG: Un laikam nav arī būtisku ierobežojumu, ar ko akordeonu salikt kopā?

KS: Nav gan. Akordeons lielā mērā ir radniecīgs pušaminstrumentiem, jo tiek darbināts ar gaisu, ar plēšām. Bet tas labi skan kopā ar stīginstrumentiem – kā es saku, *bowing and bellowing* (vārdu spēle: *bow* ir 'lociņš', *bellow* ir 'auri', 'gaudošana' – *aut. piez.*). Man ļoti patik spēlēt kameramūziku. Kameramūzikā rodas jaunas idejas un iedvesma solo darbam. Man ir paveicies ar kolēģiem. Pašlaik daudz muzicējam kopā ar ģitāristu Milošu Karadagliču. Augustā spēlēsim Davosas festivālā – Pjaccollu, čehu komponistu mūziku. Koncertos vienmēr mēģinām iekļaut arī solonumus. Nesen man bija iespēja spēlēt ar *Sacconi* un *Belcea* kvartetiem. Tie ir no labākajiem mūsdienas kvartetiem, un vai tās bija desmit minūtes vai stunda – nevaru

to pateikt, jo tas bija tāds brīdis, kad laiks apstājās. Ļoti interesants, kaut arī grūts projekts bija Stefano Džervazoni *Pas Si* akordeonam un diviem aktieriem. Īstenībā tiem jābūt dziedātājiem, nevaru iedomāties, kā parasts aktieris bez mūzikas izglītības lasītu tās notis! Pati strādāju ar diviem dziedātājiem, mēs braucām uz jaunās mūzikas simpoziju Parīzē un pēc tam ierakstījām DVD. Tas bija ļoti grūts projekts, tur ir 15 minūtes mūzikas, un jāskaita katra sekunde. Taču tie cilvēki man daudz ko parādīja, un tā ir lieliska pieredze karjerā.

Pagājušā gada oktobrī iznāca sadarbības ar Marijas teātra orķestri un Birmingemas orķestri maestro Valērija Gergijeva vadībā. Tas bija vairākus gadus gatavots projekts, kas istenojās vienā nedēļā, bet bija tik interesanti būt tur, ar tādiem cilvēkiem! Gergijevs ir ārkārtīgi talantīgs, viņam ir tāda aura! Man vienkārši patik skatīties uz viņu, kā viņš strādā. Tam cilvēkam piemīt milzīga enerģija.

DG: Kas vēl ir jūsu autoritātes mūzikā?

KS: Akordeona mūzikā tas ir Rišārs Galjāno. Viņš vairākas reizes spēlējis Rīgā, un pirmoreiz es viņu klausījos "Sapņu fabrikā", tas bija divas dienas pirms mana pirmā Londonas brauciena. Galjāno ir ļoti talantīgs cilvēks, kas brīvi jūtas uz skatuves. Izklaušās, ka viņam nav ierobežojumu, un ir liels prieks redzēt cilvēku, kas spēj tā runāt ar publiku un tā skanēt visu laiku. Man liekas, viņš ir brīnišķīgs. Vēl viens cilvēks, kura darbs man ļoti patik, ir Fridrihs Lipss, viņš ir profesors Londonā un katru gadu atbrauc uz turieni.

Klausos ne tikai klasisko instrumentālo mūziku, bet arī operu. Ir tādi brīži, kad neko negribas klausīties, pat runāt negribas, bet es cenšos, lai tā nenotiktu bieži. Mēdzu klausīties popmūziku, piemēram, Bejonselē, viņa visu laiku attīstās, veido jaunus projektus. Man patik dažādas mūzikas jomas, tomēr klasiskā mūzika man ir vistuvākā. Londonā uz akadēmijas meistarklasēm bieži nāk tie cilvēki, kuru ierakstus klausos – Maksims Vengerovs, Saimons Retls, Kolins Deiviss, Pīters Maksvels-Deiviss un daudzi citi. Tas ir milzīgs spiedis – redzēt viņus starp citiem profesoriem, tas ļoti iedvesmo. No pianistiem ļoti patik Arkādijs Volodoss, no dziedātājiem – Andžela Georgiu, Dmitrijs Hvorostovskis. Man patik tik daudzi, ka tagad grūti atcerēties. Es klausos ļoti daudz mūzikas katru dienu, un katru dienu man patik kaut kas jauns.

DG: Par obojistiem ir tāds joks: lai nomainītu spuldzīti, pietiek ar vienu pašu obojistu, toties viņš izmēģinās 30–40 spuldziņu, līdz atradīs īsto. Vai akordeonisti par sevi joko?

KS: Joko, joko. Piemēram, kartīte sadalīta divās daļās. Augšējā daļā uzzīmēts, kā cilvēks nāk uz debesīm, kur viņu sagaida ar vārdiem – laipni lūgts debesis, te ir tava arfa! Un apakšējā daļā – nu tu esi ellē, te būs tavs akordeons. Ļauns joks, bet mēs par to smejamies. Ļoti ceru, ka akordeons kādreiz nonāks tādā statusā, kad cilvēki vairs nejaūtās, vai tas ir klasisks instruments. Baidos gan, ka tas prasis vēl ļoti daudz laika. Man ir tāda misija, un, domāju, neesmu vienīgā, – mēs visi vēlamies, lai mūsu instruments būtu atzīts un brīvs no stereotipiem.

DG: Vismaz tiek līdz zemes līmenim?

KS: Jā! (*smejas*)

DG: Kā jūs pavadāt brīvo laiku?

KS: Tagad, kad esmu mājās, kamēr ir vasara un 30 grādu, man patik būt pie jūras, sauloties, peldēties. Skatos filmas. Runājos ar draugiem, esmu kopā ar vecākiem, jo tāda iespēja gadās reizi trīs mēnešos. Man ļoti patik pavadīt laiku ar tuviniekiem.

DG: Vai viņi jūs bieži klausās?

KS: Jā, mamma un tētis reizēm atbrauc uz Londonu, arī šeit, Latvijā, viņi, protams, nāk uz koncertiem. Cenšos viņiem sūtīt diskus. Man ļoti patik spēlēt vecākiem. Es pat vienreiz viņiem mēģināju spēlēt skaipā, bija kaut kāds jauns skaņdarbs, un man tā gribējās to viņiem parādīt, bet laikam skanēja ne visai labi (*smejas*).

DG: Varbūt jāņem tētis pie rokas un viens "Bitlu" duets jānospēlē?

KS: Varētu, jā (*smejas*). Bet vispār es gribu, lai viss, kas mūzikā ar mani notiek, man pašai ir kā brīnums. Mūzikā neko nevar izdarīt pēc plāna. Var būt mazas pieturas, bet tu nevari zināt simtprocentīgi, kur gribi nonākt, jo mūzikas pasaule ir tik mainīga – tu nekad nezini, kur katra diena aizvedīs.